

BURMISTRZ MONIEK

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MOŃKI

MOŃKI 2021 r.

Spis treści

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	2
1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania.....	2

1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami.....	3
1.3. Ustalenia i główne cele zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	10
1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	11
1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	12
1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	12
1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	12
2. Istniejący stan środowiska.....	14
2.1. Położenie fizyczno-geograficzne.....	14
2.2. Budowa geologiczna.....	15
2.3. Wody powierzchniowe.....	15
2.4. Wody podziemne.....	16
2.5. Klimat.....	17
2.6. Warunki glebowe.....	17
2.7. Surowce mineralne.....	18
2.8. Środowisko przyrodnicze.....	18
2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione.....	19
2.10. Fauna i flora.....	20
2.11. Krajobraz.....	21
2.12. Dziedzictwo kulturowe.....	21
3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	22
4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	22
5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	24
6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.....	25
7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko.....	25
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	28
9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	28
10. Materiały źródłowe.....	29
Załącznik.....	30

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1. Podstawa prawna i zakres opracowania

Podstawę opracowania zmiany studium stanowią:

1. Uchwała Nr XXVIII/239/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego gminy Mońki.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki, uchwalone uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r. zmienione uchwałami Rady Miejskiej w Mońkach Nr XXVII/130/08 z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2016 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r., Nr XXXV/243/17 z dnia 29 czerwca 2017 r., Nr II/22/18 z dnia 12 grudnia 2018 r., Nr XIV/113/19 z dnia 18 października 2019 r. oraz Nr XXXII/271/21 z dnia 7 maja 2021 r.

Prognozę oddziaływania na środowisko do projektu zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki opracowano zgodnie z art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784, 922, 1211).

Celem prognozy jest wykazanie w jaki sposób i w jakim zakresie ustalenia projektu zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki wpłyną na środowisko. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy.

Do pozostałych celów realizacji prognozy zalicza się:

- a) wyeliminowanie jeszcze na etapie sporządzania zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki ustaleń sprzecznych z zasadami zrównoważonego rozwoju analizowanego obszaru i jego otoczenia,
- b) ocenę skutków oddziaływania na środowisko zmian przyjętych w zmianie Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- c) ocenę na ile ustalenia zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pozwolą na zachowanie istniejących wartości zasobów środowiska, na ile wzbogacą lub odtworzą obniżone, czy też zdegradowane wartości oraz w jakim stopniu spotęgują lub osłabiają istniejące zagrożenia, a także na ile stwarzają możliwość pojawienia się nowych szans dla ukształtowania wyższej jakości środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości „prognozy” został uzgodniony przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem WPN.411.1.36.2021.EC z dnia 02.07.2021 r.,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Mońkach - Uzgodnienie nr NZ Uz-05/21 (pismo nr NZ.0523.5.2021 z dnia 21.06.2021 r.).

1.2. Powiązania opracowywanego dokumentu z innymi dokumentami i opracowaniami

Opracowywany dokument ma powiązania z niżej wymienionymi opracowaniami i dokumentami:

- Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 220 grudnia 2000 r.) tzw. Ramową Dyrektywą Wodną,
- Pakietem klimatyczno-energetycznym (przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 r.),
- Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego (Uchwała Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r.),
- Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022,
- Opracowaniem ekofizjograficznym sporządzonym na potrzeby „projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki uchwalone uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r., zmienione uchwałami Rady Miejskiej w Mońkach Nr XVII/130/08 z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2016 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr

XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r., Nr XXXV/234/17 z dnia 29 czerwca 2017 r. oraz Nr II//22/18 z dnia 12 grudnia 2018 r.,

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L z dnia 22 grudnia 2000 r.) tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna

Dyrektywa ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, porządkująca i koordynująca istniejące europejskie [ustawodawstwo wodne](#). Określa zasady, które mają powstrzymać pogarszanie się stanu wód w Unii Europejskiej (UE) i osiągnięcie dobrego stanu europejskich rzek, jezior i wód podziemnych do 2015 r. Celami dyrektywy są w szczególności:

- ochronę wszystkich wód (powierzchniowych, podziemnych, śródlądowych i przejściowych),
- przywrócenie ekosystemów w tych częściach wód i w ich pobliżu,
- zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia części wód,
- zapewnienie zrównoważonego wykorzystania wód przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa.

RDW ustanawia system zarządzania zlewniowego, niezależny od podziału administracyjnego krajów członkowskich, jak również w przypadku zlewni transgranicznych wymaga współpracy sąsiadujących państw. Według RDW w celu właściwego [gospodarowania wodami](#) wymagany jest aktywny udział wszystkich zainteresowanych stron. Dyrektywa zapewnia redukcję oraz kontrolę [zanieczyszczeń](#) i równowagę wykorzystanie wody z ochroną środowiska. W celu realizacji jej ustaleń zostały opracowane plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz program wodno-środowiskowy kraju.

Realizacja zapisów zmiany studium jest mało istotna w kontekście oddziaływania na środowisko wodno-gruntowe. Dokument nie wprowadza istotnych zmian w użytkowaniu terenów, w tym związanych z powstaniem obiektów będących emitarami zanieczyszczeń wód.

Pakiet klimatyczno - energetyczny (przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku)

Pakiet z 2020 r. stanowi zbiór wiążących przepisów, które mają zagwarantować, że UE osiągnie swoje cele w zakresie klimatu i energii do 2020 r.

W pakiecie określono trzy najważniejsze cele:

- ograniczenie o 20 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.)
- 20-procentowy udział energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii w UE
- zwiększenie o 20 proc. efektywności energetycznej.

Cele te zostały określone przez przywódców krajów UE w 2007 r., a w 2009 r. przyjęto przepisy w tym zakresie. Są to równocześnie główne cele [strategii „Europa 2020”](#) na rzecz inteligentnego, trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego.

Zapisy przyjęte w zmianie studium nie wiążą się z realizacją istotnych emiterów gazów cieplarnianych i nie są w znaczący sposób powiązane z celami pakietu klimatyczno-energetycznego.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Głównym celem Planu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Działania te, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój technologii. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia techniczne, takie jak np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią.

Strategia wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym

związanych.

Zmiana studium dotyczy w części terenów wiejskich. W związku z zależnością od pogody są one szczególnie wrażliwe na zmiany klimatu. (Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia działań adaptacyjnych zarówno w odniesieniu do ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych jak i niezbędnych dostosowań w produkcji rolniczej i rybackiej.

Z perspektywy projektowanego dokumentu wyjątkowo istotny jest również kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Wskazuje on działania konieczne do przygotowania polskiej przestrzeni do nowych uwarunkowań klimatycznych i zjawisk z nimi związanych. Ich proponowany zakres obejmuje objęcie całego kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych. Jednocześnie, w sektorze budownictwa konieczne będzie uwzględnienie potencjalnego oddziaływania zjawisk ekstremalnych spowodowanych zmianami klimatu.)

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

Program ochrony środowiska województwa podlaskiego jest narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska na terenie województwa podlaskiego. W programie:

- zidentyfikowano najważniejsze walory środowiska naturalnego i zagrożenia w tym, wynikające z zanieczyszczenia środowiska, według modelu: siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja, dla poszczególnych obszarów interwencji;
- wskazano cele i kierunki inwestycyjne oraz zadania, zmierzające do poprawy stanu środowiska i zachowania równowagi ekologiczno-społeczno-gospodarczej, zgodnie z wymogami polityki ochrony środowiska i dyrektywami UE;
- oszacowano niezbędne nakłady na inwestycje proekologiczne oraz ustalono priorytety i źródła ich finansowania;

W programie znalazł się opis przyczyn odpowiedzialnych za obecny stan środowiska i charakterystyka wpływu środowiska na życie gospodarcze i społeczne. Stan środowiska został oceniony przy uwzględnieniu dziesięciu obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.
2. Zagrożenia hałasem.
3. Pola elektromagnetyczne.
4. Gospodarowanie wodami.
5. Gospodarka wodno-ściekowa.
6. Zasoby geologiczne.
7. Gleby.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.
9. Zasoby przyrodnicze.
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

Na podstawie oceny stanu środowiska i dokumentów rządowych i regionalnych wyznaczono w Programie szereg celów:

- spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza,
- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu,
- ograniczenie emisji hałasu,
- ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
- ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
- zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami,
- zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków,
- adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych,

- ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego,
- podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym,
- zapobieganie poważnym awariom przemysłowym,
- doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego,
- monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii.

Powyższe cele zostały uwzględnione w treści zmiany studium przy określaniu szczegółowych zasad zagospodarowania terenu.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Zgodnie z postanowieniami dyrektywy 91/271/EWG warunkami koniecznymi do spełnienia jej wymogów przez aglomerację są:

- Wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach odpowiadająca przynajmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze.
- Standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach uzależnione są od wielkości aglomeracji. Jakość ścieków oczyszczonych odprowadzanych z każdej oczyszczalni jest zgodna z wymaganiami Prawa wodnego i rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. W każdej oczyszczalni zlokalizowanej na terenie aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone usuwanie biogenów.
- Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące blisko 100% poziom obsługi. Oznacza to wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie:
 - 95% dla aglomeracji o RLM < 100 000,
 - 98% dla aglomeracji o RLM ≥ 100 000.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

„Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej” – opracowywany jest dla strefy podlaskiej w związku z przekroczeniem poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} w powietrzu w 2011 i 2012 r. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012 r., poz. 914) strefa podlaska obejmuje całe województwo podlaskie z wyłączeniem obszaru aglomeracji białostockiej.

Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w aglomeracji. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów dopuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

3.3.7. Działania kierunkowe zmierzające do przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie zanieczyszczeń objętych Programem (są to działania mające wpływ na obniżenie emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} będące przykładem dobrej praktyki w zagospodarowaniu przestrzennym, działalności gospodarczej oraz życiu codziennym społeczeństwa, które w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych powinny być wdrażane do codziennego życia):

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej):
 - rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą,
 - zmiana paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej,
 - zmniejszanie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków,
 - ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
 - zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5};
2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej):
 - całościowe zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu w mieście,
 - zintegrowany system kierowania ruchem ulicznym,

- kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miasta lub jego części centralnych,
 - tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów,
 - rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,
 - polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego,
 - organizacja systemu bezpiecznych parkingów na obrzeżach miasta łącznie z systemem taniego transportu zbiorowego do centrum miasta (system Park & Ride),
 - tworzenie systemu ścieżek rowerowych,
 - tworzenie systemu płatnego parkowania w centrum miasta,
 - wprowadzanie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich,
 - intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych),
 - wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni,
 - stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji;
 - uprzywilejowanie ruchu pieszego w centrum miasta,
3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw:
- ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
 - zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu i siarki,
 - stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
 - stosowanie technik odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin o dużej efektywności,
 - stosowanie oprócz spalania paliw odnawialnych źródeł energii,
 - zmniejszenie strat przesyłu energii,
4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne:
- stosowanie efektywnych technik odpylania, odsiarczania i odazotowania gazów odlotowych,
 - zmiana technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu,
 - zmiana profilu produkcji wpływająca na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających,
5. W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy:
- kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości,
 - prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z ustanawianiem mandatów za spalanie odpadów (śmieci),
 - uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci cieplnej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,
 - promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła,
 - wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza.
6. W zakresie planowania przestrzennego:
- uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, poprzez działania polegające na:
 - wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
 - zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
 - ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła w nowoplanowanej zabudowie,
 - preferowaniu podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
 - modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ściśle centrum miast,

- reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref zamkniętych dla ruchu samochodowego w ścisłym centrum miast,
- zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
- w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg:
 - zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni izolacyjnej (z roślin o dużych zdolnościach fitoromediacyjnych),
 - zalecenie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu "zielona ściana" zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających.
- Planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się miasta”

Na terenie miasta Mońki nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5 w 2012 r.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016 - 2022

Gospodarka odpadami w województwie opiera się na wskazanych w planie regionach gospodarki odpadami (RGO). Na obszarze województwa podlaskiego funkcjonują 4 regiony gospodarki odpadami, wskazane w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2012 - 2017” (Uchwała Nr XX/233/12 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 czerwca 2012 r. (WPGO 2012). Odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu.

Kierunki działań:

1. Badania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym m.in. badania dotyczące analizy składu morfologicznego odpadów oraz właściwości fizycznych i chemicznych odpadów.
2. Utrzymanie finansowania inwestycji (m.in. przez instrumenty finansowe) ukierunkowanych na modernizację instalacji przetwarzających odpady komunalne, w tym odpady ulegające biodegradacji selektywnie zebrane, tak aby mogły dostosować się i spełniać wysokie standardy ochrony środowiska.
3. Ograniczenie możliwości finansowania ze środków publicznych inwestycji z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi i pochodzącymi z ich przetworzenia - w przypadku wystąpienia zagrożenia możliwości osiągnięcia wyznaczonych celów do 2020 r. lub w przypadku wystąpienia nadwyżki mocy przerobowych instalacji w regionach gospodarowania odpadami w stosunku do dostępnego strumienia odpadów.
4. Organizowanie i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych na szczeblu gminnym mających na celu:
 - 4.1. Podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji (ze szczególnym podkreśleniem należytego, tj. racjonalnego planowania zakupów artykułów spożywczych, aby zapobiegać marnotrawieniu żywności).
 - 4.2. Właściwego postępowania z odpadami, w tym odpadami ulegającymi biodegradacji (szczególnie w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych).
 - 4.3. Promowanie prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikające (szeroko pojęte działania edukacyjno - informacyjne skierowane do różnych grup docelowych, w szczególności przedszkolaków, uczniów i studentów, ogółu obywateli, a także decydentów).
5. Objęcie wszystkich mieszkańców oraz nieruchomości niezamieszkałych systemem zbierania odpadów komunalnych, w tym zbieraniem selektywnym.
6. Zwiększenie asortymentu zbieranych selektywnie odpadów.
7. Zwiększenie ilości PSZOK, w tym modernizacja istniejących punktów oraz budowa punktów w gminach gdzie one nie funkcjonują.
8. Zwiększenie ilości PSZOK, w których funkcjonować będą punkty napraw (przygotowania do ponownego użycia) oraz punkty, w których przyjmowano rzeczy używane niestanowiące odpadów, celem ponownego użycia.
9. Promowanie kompostowania przydomowego odpadów z pielęgnacji zieleni przydomowej.
10. Budowa i modernizacja instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym przede wszystkim instalacji do doczyszczania zbieranych selektywnie odpadów oraz części biologicznych instalacji MBP (docelowo przekształcenie części mech. instalacji MBP na

doczyszczanie selektywnej zbiórki, a części biol. MBP na przetwarzanie odpadów zielonych i innych bioodpadów).

11. Promowanie takich technologii przetwarzania bioodpadów, w wyniku których powstaje pełnowartościowy i bezpieczny dla środowiska materiał wykorzystywany do celów nawozowych lub rekultywacyjnych, a także biogaz.
12. Wdrożenie rozwiązań pozwalających na należyte monitorowanie i kontrolę postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12).
13. Realizacja działań na rzecz należytego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m., od 1 stycznia 2016.
14. Prowadzenie przez gminy gospodarki odpadami komunalnymi w ramach systemu regionów gospodarki odpadami komunalnymi i w oparciu o RIPOK.

Miasto i gmina Mońki znajdują się w Regionie Północnym gospodarki odpadami województwa Podlaskiego. W związku z tym odpady komunalne z gminy trafiają do regionalnej instalacji gospodarki odpadami w Koszarówce.

Program ochrony środowiska powiatu monieckiego

Cele programu:

- 1) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego poprzez zachowanie, odtwarzanie i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych powiatu.
- 2) Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego poprzez ochronę zasobów i poprawę jakości wód powierzchniowych oraz podziemnych, ochronę powierzchni ziemi i zasobów kopalin, zapobieganie hałasowi, promieniowaniu elektromagnetycznemu oraz nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.
- 3) Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych, zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki.
- 4) Rozwój form turystyki i rolnictwa zgodnych z walorami środowiska.
- 5) Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu oraz wspieranie inicjatyw społecznych i udziału społeczeństwa w ochronie środowiska.
- 6) Rozwój zarządzania środowiskowego.

Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby „projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”,

W opracowaniu ekofizjograficznym wyróżniono szereg zasad mających na celu ochronę środowiska naturalnego gminy:

- utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie, które tworzą system ekologiczny w strukturze przestrzennej obszaru gminy,
- chronienie wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności ujęć wód komunalnych i GZWP „Pradolina Biebrzy,
- skuteczne rozwiązanie problemu unieszkodliwiania ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi,
- stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych w sposób gwarantujący ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie składników użytkowych - selektywna zbiórka odpadów,
- przestrzeganie zasady, aby uciążliwości istniejących i projektowanych zakładów usługowych i rzemieślniczych mieściły się w granicach własnej działki, a ich działalność nie pogarszała stanu środowiska,
- dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, na etapie decyzji o warunkach zagospodarowania i zabudowy terenu, opracowywanie raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu,
- lokalizowanie zakładów stwarzających zagrożenia poważnych awarii w bezpiecznej odległości od siebie, od osiedli mieszkaniowych, od obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego i obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną,
- przestrzeganie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki

Waloryzacja cech miasta i gminy Mońki w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyróżniła szereg uwarunkowań przyrodniczych i społecznych powiązanych z ochroną środowiska:

- wartościowa, lepsza od średniej wojewódzkiej rolnicza przestrzeń produkcyjna, co stwarza możliwości intensyfikacji produkcji rolniczej i rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
- położenie miasta i gminy na ciągu drogi krajowej o znaczeniu regionalnym Nr 669 Białystok - Mońki - Ełk, oraz linii kolejowej Białystok - Mońki - Ełk - co stwarza możliwość rozwoju urządzeń obsługi komunikacyjnej i turystyki a także zakładów produkcyjnych wymagających dobrych powiązań komunikacyjnych,
- obszary przydatne dla rozwoju rekreacji i wypoczynku świątecznego oraz pobytowego o zasięgu ponadlokalnym w dolinie rzeki Biebrzy,
- walory środowiska przyrodniczego (czyste powietrze, gleby), co daje możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz turystyki i agroturystyki,
- stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna i techniczna w Mońkach oraz niezłe warunki mieszkaniowe,
- szansa na pełną gazyfikację gminy w związku z projektowanym przebiegiem gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Białystok - Mońki,
- istniejące i udokumentowane złoża kruszyw,
- brak większego przemysłu i miejsc pracy dla ludności pozarolniczej oraz ludności zbędnej w rolnictwie,
- przeludnienia i starzenia się ludności wiejskiej,
- braki w systemie zaopatrzenia w wodę, kanalizacji sanitarnej, gazownictwie, elektroenergetyce, telekomunikacji, utylizacji odpadów stałych,
- trudności w zagospodarowaniu istniejącego niewykorzystanego majątku produkcyjnego, obsługi rolnictwa i urządzeń usługowych,
- bariera rozwoju wynikająca z podłoża socjologicznego, polegającego na fakcie, że wraz z rozwojem demokracji potęgują się protesty mieszkańców przeciw lokalizacji obiektów lub urządzeń o przeznaczeniu ogólnospołecznym lub uciążliwym dla mieszkańców,
- uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska a także z ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Opracowywany projekt zmiany miejscowego planu gminy Mońki nie narusza ustaleń powyższych dokumentów.

1.3. Ustalenia i główne cele zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Podstawę opracowania zmiany studium stanowią:

1. Uchwała Nr XXVIII/239/20 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki.
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki, uchwalone uchwałą Nr IV/32/98 Rady Miejskiej w Mońkach z dnia 29 grudnia 1998 r. zmienione uchwałami Rady Miejskiej w Mońkach Nr XXVII/130/08 z dnia 20 października 2008 r., Nr XXIV/199/12 z dnia 30 października 2012 r., Nr XLI/328/14 z dnia 14 marca 2014 r., Nr XIX/141/16 z dnia 13 maja 2016 r., Nr XXVII/194/16 z dnia 29 listopada 2016 r., Nr XXXII/222/17 z dnia 30 marca 2017 r., Nr XXXV/243/17 z dnia 29 czerwca 2017 r., Nr II/22/18 z dnia 12 grudnia 2018 r., Nr XIV/113/19 z dnia 18 października 2019 r. oraz Nr XXXII/271/21 z dnia 7 maja 2021 r.

Przedmiotem zmiany planu są zagadnienia obowiązujące, zawarte w art. 15, ust. 2 oraz nie obowiązujące zawarte w ust. 3, pkt 8 i 10 a także w ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r., poz. 741, poz. 784):

- 1) przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania oraz lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej:
 - a) tereny pod urządzenia Odnawialnych Źródeł Energii, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem E,

- b) trasa sieci energetycznej wysokiego napięcia, oznaczona na rysunku zmiany planu, symbolem eWN,
- c) trasy sieci energetycznej średniego napięcia, oznaczone na rysunku zmiany planu,

symbolem eSN,

Ustala się granice terenów z przeznaczeniem pod budowę urządzeń odnawialnych źródeł energii oraz ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów oraz występowaniem znaczącego oddziaływania tych urządzeń na środowisko, oznaczone na rysunku zmiany planu symbolem **E** z podstawowym przeznaczeniem pod elektrownie fotowoltaiczne z niezbędnymi urządzeniami, w skład których wchodzi:

- 1) teren **6 E** we wsi Dziekonie, obejmujący działkę nr geodezyjny 166/1 (Zał. Nr 1/1);
- 2) teren **7 E** we wsi Konopczyn, obejmujący działki nr geodezyjny 10 i 11 (Zał. Nr 1/2);
- 3) teren **8 E** we wsi Konopczyn, obejmujący działki nr geodezyjny 20 (Zał. Nr 1/3);
- 4) teren **9 E** we wsi Konopczyn, obejmujący działki nr geodezyjny 44 i 46 (Zał. Nr 1/4);
- 5) teren **10 E** we wsi Konopczyn, obejmujący działkę nr geodezyjny 237 (Zał. Nr 1/5);

Na powyższych terenach dopuszcza się ponadto lokalizowanie:

- 1) urządzeń infrastruktury technicznej;
- 2) dróg dojazdowych, parkingów i garaży niezbędnych do obsługi obszaru;
- 3) innych budowli związanych z działalnością elektrowni;
- 4) innej zabudowy przemysłowo – składowej.

Do czasu realizacji urządzeń wytwarzających energię dopuszcza się rolnicze wykorzystanie terenu.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych rodzajów skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą wystąpić w realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Ocenę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanych przez projektanta urbanistę.

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki,
- zaznajomiono się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny ustaleń w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki i w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych,
- przeprowadzono wizję obszaru objętego prognozą,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska.

1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ustawowo określony jest obowiązek prowadzenia oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (raz w czasie jednej kadencji – Art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Powiązanie tego monitoringu zagospodarowania przestrzennego na szczeblu lokalnym (a więc również monitoringu stanu realizacji zmiany studium i planów miejscowych) z odpowiednimi elementami państwowego monitoringu środowiska (PMS) pozwoliłoby także na ewentualną ocenę wpływu realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko.

1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Dla planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 104 ustawy „o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie” z dnia 3 października 2008 r (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784, 922, 1211).

1.7. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Celem zmiany miejscowego planu zagospodarowania gminy Mońki jest umożliwienie budowy farmy fotowoltaicznej (pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW) na dotychczasowych terenach użytkowanych rolnie. Zmiana studium jest wprowadzana na części terenów wsi Dziękonie (dz. nr. geod. 166/1) oraz Konopczyn (dz. nr. geod. 10, 11, 20, 44, 46, 237).

Zabudowa systemami fotowoltaicznymi wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 0,5 ha na obszarach objętych formami przyrody i 1 ha, na innych zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

Negatywnego oddziaływania w przypadku farm fotowoltaicznych można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków ptaków i owadów. W przypadku ptaków zajęcie terenów rolniczych będzie skutkowało bezpośrednią utratą siedlisk lęgowych przede wszystkim dla gatunków gniazdujących na ziemi. W przypadku terenów podmokłych oraz znajdujących się w pobliżu zbiorników wodnych, można się również spodziewać kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi przy próbie lądowania na nich. Problem dotyczy też owadów składających jaja w wodzie, które mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja. Ograniczeniu negatywnego wpływu sprzyja stosowanie paneli fotowoltaicznych wyposażonych w warstwy antyrefleksyjne oraz posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają przyciąganie bezkręgowców wodnych. Budowę nowych energetycznych linii napowietrznych należy projektować tak by w jak największym stopniu eliminować możliwości kolizji ptaków. Warto pamiętać, że ze względu na niestosowanie środków ochrony roślin są to tereny bardzo atrakcyjne dla pszczoł, w związku z czym w pobliżu farm wiatrowych często pojawiają się pasieki. Korzystnym byłoby więc celowe rozsiewanie na ich terenie roślin z kwiatami miododajnymi, tak by w jak największym stopniu wspierać populację pszczoł. Farmy

fotowoltaiczne wprowadzają duże zmiany w krajobrazie, jednak oceniając ich pozytywny wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów, można stwierdzić, że konieczne. Stosowanie odpowiednich nasadzeń oddzielających teren farmy od otoczenia pozwala ten wpływ w pewnym stopniu ograniczyć.

Na działce nr geodezyjny 20 w miejscowości Konopczyn występuje zabytek archeologiczny, nie wpisany do rejestru zabytków, ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków: Konopczyn – stanowisko nr 3 w miejscowości, obszar AZP 32-83/nr stanowiska na obszarze 40; ślad osadnictwa, średniowiecze. W związku z tym, w trakcie prowadzenia prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji na w/w działce, na obszarze występowania przedmiotowego zabytku archeologicznego, należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie (zgodnie z przepisami odrębnymi ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.).

Ze względu na aktualny brak audytu krajobrazowego (opracowywanego przez Zarząd Województwa) zmiana studium nie odnosi się do jego zapisów.

Obszary chronione

Najbliżej położonymi prawnie chronionym terenem jest znajdujące w kierunku zachodnim, w odległości około 7 km Biebrzański Park Narodowy, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska” (PLB20006) oraz Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008). Na południowy wschód w odległości około 12 kilometrów znajduje się granica Parku Krajobrazowego Puszcza Knyszyńska, wraz z Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Puszcza Knyszyńska” (PLB200003) i Obszarem Specjalnej Ochrony Siedlisk „Puszcza Knyszyńska” (PLH200006).

Obszarami nieobjętymi ochroną prawną, lecz istotnymi z punktu widzenia sieci ekologicznej NATURA 2000, są korytarze ekologiczne. W pobliżu miasta Mońki znajdują się dwa z nich: KPn-3B Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska - Zachodni oraz KPn 3A Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Południowo-Zachodni. Najbliższy KPn-3B znajduje się w odległości ponad dwóch kilometrów od terenów objętych opracowaniem.

W związku ze znacznymi odległościami jak i rodzajem nowego zagospodarowania, zmiana planu nie wpłynie bezpośrednio na obszary chronione a oddziaływania pośrednie będą mało znaczące.

Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:

- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz.2),
- dąb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żaden z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

Prognozowane oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Lp	Elementy środowiska	Rodzaj oddziaływania
1	2	3
1.	Różnorodność biologiczna	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - tereny opracowania to tereny upraw rolnych. Powstanie farm fotowoltaicznych jest szansą na wprowadzenie większej liczby gatunków roślin (dzikich) i podążających za nimi zwierząt.
2.	Ludzie	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - ekologiczne źródło energii w postaci elektrowni fotowoltaicznych wiąże się z ograniczaniem efektu cieplarnianego. Ze względu na skalę mało znaczące.

1	2	3
3.	Zwierzęta	Pośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne - nowe zagospodarowanie zlikwiduje istniejące obecnie siedliska, utrudni przemieszczanie się zwierząt, ograniczy tereny żerowania. Ze względu na wysoki stopień zantropizowania terenów opracowania - mało znaczące. Pośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - tereny farm fotowoltaicznych nie są czynnie użytkowane przez człowieka, w związku z czym są szansą na wprowadzenie gatunków roślin sprzyjających bioróżnorodności.
4.	Rośliny	Pośrednie, długoterminowe, stałe - na terenach opracowania nastąpi zmiana szaty roślinnej, ponieważ dotyczy to terenów zantropizowanych wpływ na środowisko nie będzie znaczący. Pośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - tereny farm fotowoltaicznych nie są czynnie użytkowane przez człowieka, w związku z czym są szansą na wprowadzenie gatunków roślin sprzyjających bioróżnorodności.
5.	Woda	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - wyłączenie terenów rolnych zmniejszy presję azotem na zlewnię JCWP wrażliwą na zanieczyszczenie jego związkami. Mało znaczące.
6.	Powietrze	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - powstanie nieemisyjnego źródła energii.
7.	Powierzchnia ziemi	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe - na terenach inwestycji dojdzie do zmian w powierzchni ziemi.
8.	Krajobraz	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne - zmiana studium będzie skutkowała wprowadzeniem do krajobrazu nowych elementów, w tym bardzo odmiennych od dotychczasowych - farmy fotowoltaiczne.
9.	Klimat	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - powstanie ekologicznego źródła energii.
10.	Zasoby naturalne	Brak na terenie objętym opracowaniem.
11.	Zabytki	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - na terenie znajdującego się na działce nr goed. 20 w miejscowości Konopczyn stanowiska archeologicznego zostaną przeprowadzone prace badawcze.
12.	Dobra materialne	Brak na terenie objętym opracowaniem.
13.	Natura 2000	Brak oddziaływania.

2. Istniejący stan środowiska

2.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (J. Kondrocki, A. Rychling) gmina Mońki położona jest w obrębie wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północno-podlaskiej. Niewielki skrawek w północno - zachodniej części gminy należy do Kotliny Biebrzańskiej.

Na terenie gminy Mońki dominuje urozmaicona morfologicznie wysoczyzna polodowcowa z licznymi formami marginalnymi powstałymi podczas zanikania zlodowacenia środkowopolskiego. Obszar wysoczyznowy gminy położony jest głównie na wysokości 130-170 m npm. Najwyższe wzniesienie znajduje się w okolicy kol. Świerzbienia - 201,3 m npm., zaś teren najniżej położony to użytki zielone znajdujące się pomiędzy wsiami Wilamówka i Kulesze 101,1, m npm. Najbardziej charakterystycznymi formami rzeźby terenu są liczne wzgórza kemowe.

Między kemami występują płyty osadów wodnolodowcowych, a miejscami osadów zastoiskowych (rejon wsi Hornostaje). Powierzchnia osadów wodnolodowcowych opada łagodnie w kierunku południowo-wschodnim do rozległego obniżenia, w środku którego w XVI w. piętrząc wody rzeki Nereśl utworzono jezioro Zygmunta Augusta (Czechowskie).

We wschodniej części obszaru gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Nereśl. Natomiast fragment obszaru zachodniej części gminy zaliczany do Kotliny Biebrzańskiej charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu i obejmuje głównie taras nadzalewowy Biebrzy przykryty piaskami eolicznymi i wydrami, skrawki tarasu zalewowego oraz część równin torfowych wypełniających rozległe obniżenie Kotliny Biebrzańskiej. Obszar ten wyniesiony jest ca 110 m npm.

W układzie administracyjnym gmina Mońki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego i granicy od północnego-wschodu z gminą Jaświły, od południowego wschodu z gminą Knyszyn, od południa z gminą Krypno, od południowego zachodu z gminą Trzciannę i od północnego-zachodu z gminą Goniądz.

2.2. Budowa geologiczna

Obszar gminy Mońki położony jest w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnieuropejskiej na południowym skłonie wyniesienia mazursko-suwałskiego. Strop utworów krystalicznych leży na głębokości około 1000m, na którym idąc od dołu do góry zalegają osady:

- jury środkowej - iły, iłowce, mułowce, margle, wapienie muszlowe,
- kredy dolnej - osady wapienno-margliste,
- kredy górnej - wapienie piaszczysto-glaukonitowe z fosforytami, piaski i mułowce kwarcowe glaukonitowe, wapienie z fauną i kreda piaszczysta,
- osady trzeciorzędowe - reprezentowane głównie przez piaski, mułki i iły oligoceńskie oraz miocene, stanowiące podłoże pokrywy czwartorzędowej.

Mięszkość pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy jest zróżnicowana i waha się od ca 120 do 123 m. Utwory czwartorzędowe są reprezentowane przez osady zlodowacenia począwszy od podlaskiego aż do środkowo-polskiego. Osady zlodowacenia podlaskiego reprezentowane są przez gliny zwałowe zalegające w obniżeniach podłoża czwartorzędowego. Nie tworzą one jednak ciągłego poziomu. Gliny zwałowe przykrywają recesyjne osady zastoiskowe i wodnolodowcowe, które z kolei są przykryte przez gliny zwałowe dwóch stadiów starszego i młodszego zlodowacenia południowopolskiego. Gliny zwałowe młodszego stadiu występują prawie na całym obszarze gminy w towarzystwie osadów wodno-lodowcowych i zastoiskowych. W rejonie gm. Mońki osady zlodowacenia południowo-polskiego są oddzielone od osadów zlodowacenia środkowo-polskiego osadami iłów, mułków, piasków jeziornych oraz torfu. Głównym budulcem pokrywy czwartorzędowej na terenie gminy Mońki są utwory zlodowacenia środkowo-polskiego reprezentowane przez gliny zwałowe, osady lodowcowe, mułki, piaski i żwiry kemów, osady stożków zandrowych oraz osady zastoiskowe w rejonie wsi Hornostaje. Znaczne powierzchnie gminy zajmują pagóry kemowe zbudowane z piasków drobnoziarnistych z wkładkami mułków oraz piaskami z wkładkami żwirów. Zbocza pagórów kemowych często pokryte są warstwą gliny zwałowej lub piasków lodowcowych. Mięszkość osadów kemowych waha się w granicach 20 - 30 m.

Fragment Kotliny Biebrzańskiej znajdujący się na terenie gminy Mońki budują piaski rzeczne zlodowacenia północno-polskiego. W okresie holocenu powierzchnie tarasu nadzalewowego w wielu miejscach pokryte zostały piaskami eolicznymi oraz wydrami (okolice wsi Kulesze). Utwory holocenne wykształcone w postaci torfów występują głównie w dolinie rzeki Biebrzy, a także w dolinach mniejszych cieków oraz obniżeniach bezodpływowych na wysoczyźnie.

2.3. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Mońki należy do dorzecza Wisły z czego 76% powierzchni gminy leży w obrębie zlewni rzeki Narwi, a 24% w zlewni Biebrzy. Przez teren gminy przebiega wododział wód powierzchniowych III - rzędu oddzielający zlewnię rzeki Nereśl i rzeki Biebrzy.

Sieć hydrograficzna na obszarze gminy jest słabo rozwinięta. Głównym elementem tej sieci jest rzeka Nereśl. Płyne ona z północy na południe przez wschodnią i południową część gminy. Głównymi jej dopływami z terenu całej gminy są niewielkie prawobrzeżne ciekły Wrzączka

(Targonka) i Rumejka odwadniająca wschodnią i południową część gminy. Natomiast północna i zachodnia część gminy odwadniana jest przez Czarną Strugę, Kosówkę i Gołdę. Są to ciek wodne odprowadzające wody do rzeki Biebrzy, położonej na zachód od gminy Mońki. W układzie i funkcjonowaniu sieci hydrograficznej gminy istotną rolę odgrywa jezioro Zygmunta Augusta leżące po zewnętrznej stronie południowo-wschodniej granicy gminy, które oprócz funkcji retencyjnej pełni również rolę zbiornika przeciwpowodziowego. Z obliczeń rzędnych zasięgu fali powodziowej dla rzek województwa podlaskiego wynika, że zagrożenia powodziowe na terenie gminy Mońki nie występują.

Stan sanitarny wód rzeki Nereśl (PLRW200017261889) kontrolowany jest przez WIOŚ w Białymstoku w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu regionalnego i podstawowego. Przeprowadzone w 2017 r. badania wód rzeki Nereśl wykazały:

- potencjał ekologiczny - umiarkowany,
- stan chemiczny - nie stwierdzono przekroczeń wartości granicznych,
- stan wód został określony jako zły (2017 r.).

Dopływem rzeki Nereśl jest Targonka będąca odbiornikiem ścieków z Moniek.

Przez teren opracowania przechodzi ciek wodny Mokradzina (dz. nr geod. 45, 46, 47 oraz 237 w Konopczynie).

2.4. Wody podziemne

Główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy Mońki stanowią utwory czwartorzędowe. Warunki hydrogeologiczne w utworach czwartorzędowych na obszarze gminy są skomplikowane i niezbyt korzystne z uwagi na dominację w budowie geologicznej glin. W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- międzymorenowy poziom wodonośny - II b i II a,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Wody z ujęć czwartorzędowych, a w szczególności z poziomu wodonośnego międzymorenowego są podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę na terenie gminy Mońki. Warstwy wodonośne tego poziomu tworzą naprzemianległe z glinami piaski i żwiry znajdujące się na znacznych głębokościach. Poziom ten charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody oraz zmienną wydajnością (40 - 80 m³/h) z poszczególnych ujęć, uzależnioną od miąższości i wykształcenia litologicznego warstwy wodonośnej. Wody tego poziomu charakteryzują się dobrymi parametrami fizyko-chemicznymi i bakteriologicznymi.

Wody poziomu przypowierzchniowego występują w poszczególnych utworach o dobrych warunkach infiltracyjnych budujących dna dolin rzecznych oraz niektóre obszary wysoczyznowe. Wody dolin rzecznych kontaktują się z wodami osadów plejstoceńskich obszarów wysoczyznowych i są ze sobą hydrostatycznie powiązane, wykazując uzależnienie okresowych wahań od okresowych stanów wody w rzekach. Im dalej od dolin powyższa zależność się zmniejsza i wahania okresowe w większym stopniu są związane z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych. Głębokość występowania zwierciadła wody gruntowej, wiąże się ściśle z ukształtowaniem powierzchni terenu. Najpłycej woda zalega w holocenijskich torfach, namułach i piaskach budujących dna dolin rzecznych i obniżeń terenowych. Zwierciadło wody układa się tutaj płycej niż 2 m ppt. Na obszarach wysoczyznowych lustro wody w miarę wzrostu wysokości bezwzględnych - obniża się do głębokości poniżej 8 m, wykazując przy tym dość ścisłą zależność od konfiguracji terenu. Poziom przypowierzchniowy stanowi podstawowe źródło ujmowania wód w studniach kopanych. Wody tego poziomu w znacznym stopniu są narażone na zanieczyszczenia bakteriologiczne. Przy wysokim stanie wód gruntowych, po okresie roztopów lub długotrwałych opadów w stropie osadów trudnoprzepuszczalnych, zwłaszcza na terenach płaskich, istnieje możliwość występowania płytkich wód powierzchniowych zwanych „wierzchowkami”.

Gmina Mońki należy do obszarów o ograniczonych, lokalnie dobrych zasobach wód podziemnych - jednostkowe zasoby wód podziemnych w m³/24h/km² wynoszą od 50 do 200. Zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną powinno odbywać się na bazie ujęć wód z poziomu międzymorenowego i spągowego, względnie z ujęć wód oligocenijskich. Część gminy na zachód od m. Kulesze leży w zasięgu udokumentowanego w 2011 r. Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 2017 - Pradolina rzeki Biebrzy.

Na obszarze opracowania nie znajdują się punkty ujęcia wód podziemnych.

2.5. Klimat

W podziale byłego województwa białostockiego na krainy klimatyczne (wg. S.J. Pióro - 1973r.) obszar gminy Mońki zaliczony został do Krainy Wysoczyzn Północnopodlaskich (Wysoczyzna Białostocka). Tereny bezpośrednio przylegające do Kotliny Biebrzańskiej (zachodnia część gminy) ulegają jej wpływom klimatycznym, co uwidocznia się przez zwiększoną wilgotność powietrza, niższe temperatury wiosny i lata oraz nieco niższe temperatury w listopadzie i grudniu. Poniższą charakterystykę klimatu obszaru gminy oparto głównie o dane meteorologiczne ze stacji: Mońki, Knyszyn, Białystok, Osowiec i Biebrza z okresu lat 1948 -1967 wg. opracowania S.J. Pióro „Klimat województwa białostockiego” i okresu 1961 -1995 wg. opracowania A. Górniaka „Klimat województwa podlaskiego”

Średnia roczna temperatura na terenie gminy jest niższa od średniej krajowej i wynosi 6,2 °C. Średnia temperatura lipca 17 °C, zaś stycznia - 6,3 °C. Średnia roczna amplituda wynosi 23,3 °C. Najwyższe temperatury występują w lipcu (średnia temperatura max 22,8 °C. Najniższe temperatury występują w styczniu (średnia temperatura min - 9,7 °C). Okres wegetacji (średnia temperatura powyżej 5 °C) trwa około 210 dni, rozpoczyna się on w pierwszej dekadzie kwietnia i kończy się pod koniec października lub na początku listopada. Średnia wilgotność względna powietrza na obszarze gminy wynosi 82%. Najwyższa wartość wilgotności względnej przypada na okres od października do marca, najniższa w czerwcu. W przebiegu dobowym stosunkowo wyższe wartości obserwuje się nocą i nad ranem, natomiast najniższe przypadają na godziny południowe. Rejon gminy Mońki otrzymuje około 587 mm opadów w skali rocznej, z czego na okres wegetacyjny (IV - X) przypada około 410 mm. Maksimum opadów w ciągu roku obserwuje się w maju, czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu, zaś minimum w styczniu i marcu. Opady letnie różnią się od opadów zimowych długością i intensywnością. Latem są one zazwyczaj krótkotrwałe o dużym natężeniu, zaś zimą długotrwałe o niewielkim natężeniu. Pokrywa śnieżna zalega na badanym terenie dość długo - średnio 92 dni. Obserwowana jest ona od listopada do kwietnia. Najwięcej dni z pokrywą śnieżną notuje się w styczniu.

Na terenie opracowania dominują wiatry południowo-zachodnie i zachodnie. Najrzadziej notowane są wiatry północno - wschodnie i północne. Zimą zaznacza się duży udział wiatrów południowych i południowo-wschodnich. Średnia prędkość wiatru wynosi ca 3,8 m/sek. Największe prędkości osiągają wiatry południowo-zachodnie oraz zachodnie. Najmniejsze prędkości osiągają wiatry północno-wschodnie oraz południowe.

2.6. Warunki glebowe

W podziale województwa podlaskiego na regiony glebowo-rolnicze obszar gminy Mońki położony jest w obrębie regionu Moniecko-Dąbrowskiego. Region ten charakteryzuje się niskofalistością, miejscami pagórkowatą rzeźbą terenu z licznymi obniżeniami dolinnymi. Cechą charakterystyczną regionu jest silna kamienistość nie tylko gruntów ornych, lecz także użytków zielonych położonych w obniżeniach śródpolnych. Skałą macierzystą gleb obszaru gminy Mońki są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego, wykształcone w postaci piasków naglinowych i piasków zwałowych całkowitych, a także glin monieckich silnie spiaszczonych oraz w dolinach rzecznych i zagłębieniach piasków rzecznych i utworów organicznych. Na taki podłożu wykształciły się gleby mało typologicznie zróżnicowane.

Na obszarze gminy dominują dwa typy gleb:

- gleby brunatne wyługowane i kwaśne (Bw) - tworzą one znaczne zasięgi powierzchniowe i koncentrują się głównie w pasie środkowej części gminy (nieco poniżej miasta Mońki) wzdłuż osi NE - SW wyznaczonej miejscowościami Waśki, Moniuszczki, Magnuszewo i Kołodziej oraz na terenach północno-zachodniej części gminy.

Gleby te w przeważającej mierze zaliczane są do 5 kompleksu przydatności rolniczej gleb tj. do kompleksu żytnio dobrego, a dominującą klasą bonitacyjną gruntów ornych jest ki. IV^a i IV^b,

- gleby piaszkowe różnych typów genetycznych (AB) - zachowują one identyczny układ do powyższego z tym, że zajmują pas terenów (nieco powyżej miasta Mońki) na linii miejscowości Hornostaje, Zblutowo, Oliszki, Dzieżki, Masie oraz na terenach w południowo-wschodniej części gminy.

Gleby te to głównie 6 i 7 kompleks przydatności rolniczej gleb (żytni słaby i żytni bardzo słaby)

z dominacją V i VI kl. bonitacyjnej gruntów ornych o niewielkiej przydatności do produkcji rolnej. Gleby pseudobielicowe (A) występują lokalnie. Zajmują one nieco większe powierzchnie w okolicy wsi Czekołydy - Dziękonie, Kropiwnica, Jaśki i Ołdaki. Gleby te zaliczone są do 4 kompleksu przydatności rolnej tj. do kompleksu żyniego bardzo dobrego z dominującą IIIb i IV* kl. bonitacyjną gruntów ornych. Czarne ziemie, gleby murszowo-mineralne oraz gleby torfowe i murszowo- torfowe występują w rozproszeniu na obszarze całej gminy, głównie na użytkach zielonych położonych w dolinach cieków wodnych i obniżeniach terenowych. Wśród użytków rolnych dominuje kompleks 2z - użytki zielone średnie. Na terenie gminy Mońki użytki zielone w większości mają uregulowane stosunki wodne.

Teren opracowania to w przeważającej większości kompleks żyni dobry i bardzo dobry, w mniejszym stopniu kompleks żyni słaby, bardzo słaby oraz użytki zielone średnie i las.

2.7. Surowce mineralne

Na terenie gminy Mońki surowce mineralne występują przeważnie w przypowierzchniowej warstwie utworów czwartorzędowych i są eksploatowane metodą odkrywkową na lokalne potrzeby gminy i jej mieszkańców.

Na dzień 31 XII 2017 r." w gminie Mońki aktualnie udokumentowane i eksploatowane są złoża:

- "Mońki-Żodzie" - w obrębie działek o nr ewid. geod. 161/ 1 i 162/1
- "Sikory II" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 154/2;
- "Sikory III" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 154/2;
- "Mońki-Hornostaje 2" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 143/17;
- "Świerzbienie" - w obrębie działek o nr ewid. geod. 2/24, 2/26, 2/27;
- "Mońki-Hornostaje" oraz "Sikory" (w obrębie działki o nr ewid. geod. 154/2), zaniechano eksploatacji.

W 2018 r. pojawiły się nowe informacje dot. udokumentowanych złóż na terenie Gminy Mońki:

- złoża "Jaski" - w obrębie działki o nr ewid. geod. 155/4, zatwierdzone przez Starostę Monieckiego;
- granice złoża „Świerzbienie” zostały zmienione zatwierdzonym przez Marszałka Województwa Podlaskiego „Dodatkem nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego „Świerzbienie” miejscowość: Świerzbienie, gmina: Mońki, powiat: moniecki, województwo: podlaskie, obecnie złoża udokumentowane jest w obrębie działek o nr ewid. geod. 2/24, 2/26, 2/27, 1/19, 1/22 i 1/25. Zasoby złoża to złoża piasków w ilości 1 254,40 tys. ton (na dzień 31 grudnia 2017 r.)

Na podstawie geośrodowiskowej mapy Polski, plansza A, ark. 261 Mońki (H. Kapera, J. Jędrzejewska 2011 r.) oraz ark. 260 Goniądz (L. Kruk, H. Kapera 2011 r.) perspektywiczne obszary złóż występują w okolicy:

- na linii Przytulanka - Guzy - piaski ze żwirem,
- miejscowości Zblutowo - piaski z domieszką drobnego żwiru,
- na południe od m. Dziękonie - piaski i żwiry,
- miejscowości Kiślaki i Masie - piaski i piaski ze żwirami,
- miejscowości Żodzie - kreda jeziorna.

Na terenach objętych opracowaniem nie występują punkty eksploatacji surowców mineralnych.

2.8. Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy Mońki z uwagi na swoje centralne położenie w województwie podlaskim ma połączenie z ważnymi obszarami dla funkcjonowania systemu ekologicznego województwa. Dolina rzeki Nereśl jest elementem wieloprzestrzennym systemu przyrodniczego województwa stanowiącym ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu regionalnym, połączony z systemem przyrodniczym rzeki Narew. Doliny mniejszych cieków (Czarna Struga, Gołda, Kosówka) są elementami drobnoprzestrzennymi systemu przyrodniczego województwa, powiązanymi z systemem przyrodniczym doliny rzeki Biebrzy, objętej statusem Biebrzańskiego Parku Narodowego i z uwagi na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze ujętej w projektowanej europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, której głównym celem jest utrzymanie bioróżnorodności państw Unii Europejskiej poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium.

Z uwagi na powyższe, wszelka działalność gospodarcza na terenie gminy Mońki, która mogłaby być szkodliwa dla środowiska przyrodniczego miałaby również wpływ na stan

środowiska poza granicami gminy.

2.9. Obszary i obiekty prawnie chronione

Część terenów opracowania przeznaczonych do celów rolniczych w obrębie Kulesze (dz. nr geod. 314/1, 315/1, 339/1) znajdują się na obszarze otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego, Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska” (PLB20006) oraz Obszarze Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008). Na południowy wschód w odległości około 6,5 km od granicy gminy Mońki znajduje się Park Krajobrazowy Puszcza Knyszyńska, wraz z Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Puszcza Knyszyńska” (PLB200003) i Projektowanym Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Knyszyńska” (PLH200006).

NATURA 2000, są korytarze ekologiczne. Powyższe tereny w obrębie Kulesze znajdują się również w przebiegu korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - obszaru węzłowego Natura 2000. Oprócz nich, na terenie korytarza ekologicznego Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Zachodni znajdują się tereny: dz. nr geod. 116 i 317 (MNU) obręb Hornostaje, dz. nr geod. 162/1 i 162/1 (UR) oraz 161 (E) obręb Krzeczkowo, dz. nr geod. 25/3, 25/5 i 24 (MNU) obręb Sikory i dz. nr geod. 331 (E) obręb Lewonie.

Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:

- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz. 2),
- dąb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żaden z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

W związku ze sposobem zagospodarowania terenów znajdujących się w zasięgu obszarów chronionych oraz znacznymi odległościami i zagospodarowaniem pozostałych, zmiana studium nie wpłynie na obszary chronione.

Na działce nr geodezyjny 20 w miejscowości Konopczyn występuje zabytek archeologiczny, nie wpisany do rejestru zabytków, ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków: Konopczyn - stanowisko nr 3 w miejscowości, obszar AZP 32-83/nr stanowiska na obszarze 40; ślad osadnictwa, średniowiecze.

W związku z powyższym, w trakcie prowadzenia prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji na w/w działce, na obszarze występowania przedmiotowego zabytku archeologicznego, należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie (zgodnie z przepisami odrębnymi ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.).

2.10. Fauna i flora

Zgodnie z regionalizacją faunistyczną Kostrowickiego obszar, na którym położona jest gmina przynależy do okręgu sarmackiego, podregionu wschodniego regionu środkowoeuropejskiego. Okręg sarmacki jest najdalej na zachód wysuniętą częścią biomu podtajgowego. Wyróżnia go występowanie 26 gatunków, wśród których gatunkami charakterystycznymi są: smużka, orlik grubodzioby, karaś srebrzysty, motyl - perłowiec wschodni. Fauna lokalna tego terenu jest słabo poznana. Na terenie Gminy Mońki nie występują duże i zwarte kompleksy leśne, brakuje też rozległych obszarów bagiennych, które to stanowią naturalne ostoje wielu gatunków rodzimej fauny. Nie mniej jednak każda z gromad ma swoich przedstawicieli na opisywanym terenie. Ssaki kopytne reprezentowane są głównie przez sarnę i dziką. Stosunkowo często widywany jest lis, dużo rzadziej jenot, kuna domowa, tchórz. Okoliczne pola i łąki zamieszkuje zając szarak. Populacja zająca nie jest w ostatnich latach zbyt liczna, jednak spotkania nie należą do rzadkości. Z pozostałych ssaków z grupy Micromammalia na badanym obszarze występują między innymi: jeż wschodni, kret, nornica ruda, nornik zwyczajny, mysz domowa, mysz polna, szczur wędrowny. Ornitofauna występująca na omawianym terenie jest zróżnicowana gatunkowo i ilościowo. Do gatunków ptaków występujących na obszarze gminy należą: bocian biały, myszołów zwyczajny, myszołów włochoły (zimą), kuropatwa, żuraw, czajka, grzywacz, synogarlica turecka, dzięcioł duży, skowronek polny, dzierlatka, dymówka, oknówka, świergotek polny, świergotek łąkowy, pliszka siwa, słowik szary, rudzik, kopciuszek, kos, kwiczoł, piecuszek, zaganiacz, sikora bogatka, sikora modra, dzierzba gąsiorek, sroka, kruk, kawka, wrona siwa, szpak, jemioluszek, wróbel, zięba, dzwonec, szczygieł, gil, trznadel. Dość uboga jest fauna płazów. Jednak dość często spotkać można na łąkach żabę trawną, a na terenach bardziej wilgotnych żabę moczarową. W niewielkich zbiornikach wodnych gody odbywają kumaki nizinne. Stosunkowo często spotkać można ropuchę szarą. Gromada gadów reprezentowana jest przez zaskrońca zwyczajnego, jaszczurkę zwinkę.

Według podziału Polski na regiony przyrodniczo-leśne lasy Gminy Mońki znajdują się w Krainie Mazursko-Podlaskiej, Dzielnicy Wysoczyzny Bielsko-Podlaskiej (Dzielnicy Puszczy Podlaskich) charakteryzujących się występowaniem prawie wszystkich typów siedliskowych lasu oraz bardzo zróżnicowanym drzewostanem. W podziale administracyjnym lasów

województwa podlaskiego, lasy należą do Nadleśnictwa Knyszyn z siedzibą w Mońkach - obręb Mońki. Lasy państwowe, które zajmują 12,6% (2035 ha) ogólnej powierzchni lasów występują w znacznym rozdrobnieniu na obszarze całej gminy. Lasy prywatne stanowią 87,2% (1775 ha) ogólnej powierzchni lasów. Zajmują one 10,9% ogólnej powierzchni obszaru gminy. Są znacznie rozdrobnione i występują na obszarze całej gminy, zajmując głównie kulminacje form marginalnych - kemów i moren czołowych zbudowanych z utworów piaszczysto-żwirowych. Większe kompleksy występują w obrębie Kotliny Biebrzańskiej na plejstoceniowych tarasach nadzalewowych lub w postaci lasów olchowych na tarasie zalewowym. Ponadto większe kompleksy leśne występują w okolicy wsi: Oliszki, Jaski, Koleśniki, kol. Krzeczkowo, Przytulanka, Dziekonia i Zalesię. W układzie typów siedliskowych lasów dominuje Bór Mieszany Świeży (BMśw) i Las Mieszany Świeży (KMśw) oraz Ols (OL) w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Na siedliskach boru mieszanego świeżego (BMśw) drzewostan tworzy głównie sosna z niewielką domieszką brzozy i świerku. Na siedliskach lasowych występują głównie drzewostany sosnowo - dębowo - świerkowe ze znaczną domieszką grabu, brzozy, osiki, lipy i innych. W siedliskach olsowych występują głównie drzewostany olchowe z domieszką świerku, osiki i brzozy. Dominującą klasą drzewostanu jest II klasa (21 - 40 lat) i III klasa wieku (41-60 lat).

Na terenie Gminy Mońki brak jest lasów ochronnych stanowiących własność Skarbu Państwa będących z Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego - Lasy Państwowe Nadleśnictwa Knyszyn. Występują tylko lasy gospodarcze (II kategoria), których podstawową funkcją jest produkcja surowca drzewnego na potrzeby własne gospodarstw wiejskich. Gospodarka leśna prowadzona jest głównie w oparciu o uproszczone plany urządzania lasów poszczególnych obrębów wsi.

Na terenie objętym nowym planem nie stwierdzono występowania gatunków chronionych.

2.11. Krajobraz

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (J. Kondrocki, A. Rychling) gmina Mońki położona jest w obrębie wysoczyzny Białostockiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północno-podlaskiej. Niewielki skwerek w północno-zachodniej części gminy należy do Kotliny Biebrzańskiej.

Na terenie gminy Mońki dominuje urozmaicona morfologicznie wysoczyzna polodowcowa z licznymi formami marginalnymi powstałymi podczas zanikania zlodowacenia środkowo-polskiego. Obszar wysoczyzny gminy położony jest głównie na wysokości 130-170 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie znajduje się w okolicy kol. Świerzbienia - 201,3 m n.p.m., zaś teren najniższy położony to użytki zielone znajdujące się pomiędzy wsiami Wilamówka i Kulesze 101,1 m n.p.m. Najbardziej charakterystycznymi formami rzeźby terenu są liczne wzgórza kemowe. Między kemami występują płaty osadów wodnolodowcowych, a miejscami osadów zastoiskowych (rejon wsi Hornostaje). Powierzchnia osadów wodnolodowcowych opada łagodnie w kierunku południowo-wschodnim do rozległego obniżenia, w środku którego w XVI w. piętrząc wody rzeki Nereśl utworzono jezioro Zygmunta Augusta (Czechowskie). We wschodniej części obszaru gminy dominującym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Nereśl. Natomiast fragment obszaru zachodniej części gminy zaliczany do Kotliny Biebrzańskiej charakteryzuje się płaskorówninną rzeźbą terenu i obejmuje głównie taras nadzalewowy Biebrzy przykryty piaskami eolicznymi i wydrami, skrawki tarasu zalewowego oraz część równin torfowych wypełniających rozległe obniżenie Kotliny Biebrzańskiej. Obszar ten wyniesiony jest ca 110 m n.p.m.

2.12. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Mońki znajdują się obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz obiekty o wartościach kulturowych nie objętych decyzjami konserwatorskimi:

- Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i św. Kazimierza w Mońkach,
- Młyn wodny drewniany w Sikorach,
- Grodzisko wraz z osadą przygodową w Sikorach.

Na terenie gminy znajduje się 37 stanowisk archeologicznych. Reprezentują one szeroki przekrój chronologiczny: od epoki kamienia po okres nowożytny. Koncentrują się nad rzeką Kosówka i Nereślą oraz bezimiennymi ciekami.

Na działce nr geodezyjny 20 w miejscowości Konopczyn występuje zabytek archeologiczny,

nie wpisany do rejestru zabytków, ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków: Konopczyn – stanowisko nr 3 w miejscowości, obszar AZP 32-83/nr stanowiska na obszarze 40; ślad osadnictwa, średniowiecze. W związku z tym, w trakcie prowadzenia prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji na w/w działce, na obszarze występowania przedmiotowego zabytku archeologicznego, należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie (zgodnie z przepisami odrębnymi ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.).

Na terenie stanowiska wpisanego do Rejestru Zabytków Archeologicznych nie można prowadzić żadnej działalności naruszającej strukturę obiektów, podlegają one ochronie prawnej (Ustawa o Ochronie Dóbr Kultury i Muzeach). Wszystkie inwestycje planowane na terenie pozostałych stanowisk archeologicznych lub w ich sąsiedztwie należy każdorazowo uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku. W przypadku odkrycia podczas prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych -przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, należy wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawiadomić o tym Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Burmistrza.

3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

W przypadku braku realizacji ustaleń zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki stan środowiska przyrodniczego nie ulegnie większym przekształceniom.

4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Zmiana zagospodarowania dotyczy terenów zantropizowanych – terenów rolnych. Zgodnie z informacjami Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu monieckiego:

Zanieczyszczenia atmosfery

Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów, głównie na trasie samochodowej Białystok – Mońki – Grajewo. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2017 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu monieckiego wyniosła 9 ton (spadek emisji zanieczyszczeń o ok 40 % w porównaniu z rokiem 2016). Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2017 r. wynosiła 30 175 ton (wzrost o ok 3 % w porównaniu z rokiem 2016). W ostatnim roku zanotowano wzrost emisji, a na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymuje się trend rosnący.

Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2017 przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów (kryterium oceny - ochrona roślin). Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki) gdzie wykonuje się automatyczne pomiary dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu. W ocenie za 2017 r. stwierdzono niedotrzymanie celu długoterminowego ozonu.

Na terenie powiatu największymi źródłami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe zlokalizowane w Mońkach.

Jednolite części wód powierzchniowych

Wielkość presji na wody prezentuje stopień wyposażenia w infrastrukturę wodno-ściekową.

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2017 roku w powiecie monieckim wynosiła 734,6 km a 80,7% ludności powiatu korzystało z sieci wodociągowej, najwięcej w gminie Knyszyn – 91,5 %, najmniej w gminie Trzcianne – 68,2%. W gminie Mońki wartość ta wyniosła 83,9 %.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2017 roku w powiecie monieckim wynosiła 185,7 km a

45,2% ludności powiatu korzystało z sieci kanalizacyjnej, najwięcej w gminie Knyszyn – 61,9 %, natomiast najmniej w gminie Jasionówka – 21,7%. W gminie Mońki ta wartość wyniosła 60,6 %. W 2017 roku 47,1% mieszkańców powiatu korzystało z oczyszczalni ścieków. W mieście Mońki z wodociągu korzysta 95,8 % ogółu mieszkańców, a z kanalizacji 91,2 %. Długość sieci kanalizacyjnej to 41,7 km, a wodociągowej 35,2 km. Ścieki komunalne, przemysłowe oraz deszczowe z miasta Mońki trafiają do rzeczki Tagonki a z niej do rzeki Nereśl.

Teren opracowania znajduje się na obszarze JCWP RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki.

Ocena JCWP Nereśl od źródeł do Rumejki (PLRW200017261889)

- stan lub potencjał JCW – zły
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona
- dobry potencjał ekologiczny
- dobry stan chemiczny

Zlewnia JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki znajduje się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

Jednolite części wód podziemnych

Główne źródło ujmowania wód podziemnych dla celów użytkowych na obszarze gminy Mońki stanowią utwory czwartorzędowe. Warunki hydrogeologiczne w utworach czwartorzędowych na obszarze gminy są skomplikowane i niezbyt korzystne z uwagi na dominację w budowie geologicznej glin.

W obrębie tych utworów wyróżnia się kilka poziomów wodonośnych charakteryzujących się zróżnicowaną zasobnością i zasięgiem przestrzennym. Wyróżnione poziomy wodonośne to:

- poziom wodonośny spągowy (najniższy),
- międzymorenowy poziom wodonośny - II b i II a,
- przypowierzchniowy poziom wodonośny.

Tereny opracowania znajdują się na obszarze JCWPd 52.

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych wód podziemnych z otworu pomiarowego w Mońkach odpowiadała III klasie – woda zadowalającej jakości. Stwierdzono podwyższoną zawartość wapnia, jonów wodorowęglanu i azotanów. Ogólnie stan chemiczny wód oceniono jako dobry.

Odpady przemysłowe

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu monieckiego

w

2017 r. wyniosła 147,6 tys. ton co stanowiło 13,7 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa. W 2017 r. ilość odpadów przemysłowych poddanych procesom odzysku wyniosła 99,4 %.

Odpady komunalne

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty handlowo- usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W 2017 r. zebrano 6 314,63 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 153,7 kg/rok.

Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechanicznobiologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych z możliwością selektywnego zbierania. Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów ustawy, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk) należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te muszą zostać zagospodarowane

w regionie gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy instalacja w regionie uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn. Wówczas odpady należy skierować do instalacji zastępczej wyznaczonej w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami.

Odpady niebezpieczne

W bazie WSO 6 w 2016 roku zgromadzono informacje o 69 producentach odpadów niebezpiecznych. Pod względem ilości najwięcej odpadów wytworzyło przedsiębiorstwo Innowacje i Środowisko Sp. z o.o. – 75,8 oraz "PRO-EKO SERWIS" Sp. z o.o. – 68,3 ton. Do znaczących wytwórców odpadów należało również Przedsiębiorstwo "TOOLCO" Kazimierz Mitroszewski – 30,5 ton oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach – 16,2 ton. Na terenie powiatu wytworzono 213,9 ton odpadów niebezpiecznych, zebrano 259,5 ton, natomiast odzyskano w instalacji 288,3 ton. Zbieraniem zajmowały się 4 specjalistyczne firmy posiadające odpowiednie zezwolenia, a unieszkodliwianiem w instalacjach – 1 firma. Największą grupę stanowiły materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest – 147,5 ton.

Hałas komunikacyjny i przemysłowy

Na terenie powiatu w roku 2016 Inspektorat przeprowadził pomiary hałasu komunikacyjnego w Mońkach. Badania miały na celu określenie stopnia uciążliwości drogi krajowej nr 65 przebiegającej przez miasto.

Wyniki badań wykazały, że 2,8 % ogólnej liczby mieszkańców Moniek eksponowanych jest na hałas dla wskaźnika LDWN >55dB, a 2,2% ogólnej liczby mieszkańców eksponowanych jest na hałas dla wskaźnika LN >50dB przekroczenia norm dopuszczalnych hałasu.

Pola elektromagnetyczne

W 2017 r. w Mieście Mońki przeprowadzono pomiary pól elektromagnetycznych i średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego nie przekroczyła wartości 0,2 [V/m], co oznacza, że nie przekroczyła dopuszczalnego poziomu.

Ochrona środowiska przed awariami

Jedynym zakładem, który jest brany pod uwagę w zakresie poważnych awarii, na terenie powiatu monieckiego, poza stacjami paliw płynnych, jest Moniecka Spółdzielnia Mleczarska, ul. A. Mickiewicza 62. Obecnie na terenie Moniek, przy ul. Mickiewicza w sąsiedztwie w/w zakładu mleczarskiego Polska Spółka Gazownicza Sp. o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku ul. Gen. St. Sosabowskiego 24, 15-182 Białystok oddaje do użytkowania stację regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego LNG wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Po nadaniu właściwych parametrów gaz wprowadzany jest miejskiej sieci gazowej. Możliwości magazynowe umożliwiają jednocześnie magazynowanie ok. 50 Mg gazu. Instalacja została wyposażona w szereg zabezpieczeń pozwalających na jej sprawne i bezpieczne funkcjonowanie. W trakcie przeprowadzonych kontroli, w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom, nie stwierdzono uchybień mających wpływ na bezpieczeństwo jak i zagrożenie skażeniem środowiska. Przedmiotowa instalacja wyposażona jest w systemy alarmowe, zawory bezpieczeństwa i innego rodzaju zabezpieczenia, reagujące na zaistniałe sytuacje awaryjne w trakcie jej eksploatacji, zabezpieczające przed wystąpieniem poważnej awarii.

Według danych posiadanych przez WIOŚ w rozpatrywanym okresie wybudowano nową stację paliw płynnych (pierwsze półrocze 2018 r.): PLUS Diagnostyka Jan Jurkiewicz zlokalizowana w Mońkach, przy ul. Łęckiej 30. Przedmiotowa stacja paliw została wyposażona w nowoczesną infrastrukturę i zabezpieczenia chroniące środowisko, spełniające wymagania wynikające z przepisów prawa. Głównie jednak zagrożenie wypadkami o znamionach poważnych awarii wynika z transportu paliw płynnych i gazowych do zaopatrzenia tych obiektów.

Na terenie powiatu monieckiego w ostatnich latach nie odnotowano poważnych awarii jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii, zarówno na terenie zakładów będących potencjalnymi sprawcami jak i w transporcie drogowym i kolejowym towarów niebezpiecznych.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Zlewnia JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki znajduje się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. Dz. U. Województwa Podlaskiego, 31 marca 2017 r. Poz. 1267).

W granicach projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie występują obszary lub projekty podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Realizacja ustaleń zmiany studium nie wpłynie negatywnie na obszary NATURA 2000.

Najbliżej położonymi prawnie chronionym terenem jest znajdujące w kierunku zachodnim, w odległości około 7 km Biebrzański Park Narodowy, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska” (PLB20006) oraz Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008). Na południowy wschód w odległości około 12 kilometrów znajduje się granica Parku Krajobrazowego Puszcza Knyszyńska, wraz z Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Puszcza Knyszyńska” (PLB200003) i Obszarem Specjalnej Ochrony Siedlisk „Puszcza Knyszyńska” (PLH200006).

Obszarami nieobjętymi ochroną prawdą, lecz istotnymi z punktu widzenia sieci ekologicznej NATURA 2000, są korytarze ekologiczne. W pobliżu miasta Mońki znajdują się dwa z nich: KPn-3B Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska - Zachodni oraz KPn 3A Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Południowo-Zachodni. Najbliższy KPn-3B znajduje się w odległości około półtora kilometra od terenów objętych opracowaniem.

W związku ze znacznymi odległościami, przewidywanymi kierunkami zagospodarowania oraz jego zakresem, zmiana studium nie wpłynie bezpośrednio na obszary chronione a oddziaływania pośrednie będą mało znaczące. Wprowadzone ustalenia zmiany suikzp uwzględniają przepisy prawa dotyczące ochrony środowiska.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego znajduje odzwierciedlenie podstawowa zasada krajowej polityki ekologicznej przyjętej w Polityce ekologicznej państwa – zasada zrównoważonego rozwoju. Założenia Polityki ekologicznej państwa nawiązują do ustaleń przyjętych podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 roku (Konwencja w sprawie różnorodności biologicznej) i obowiązujących deklaracji, rezolucji i zaleceń.

W strukturze przyrodniczej obszaru objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie stwierdzono obszarów, które kwalifikowałyby się do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych (ECONET, NATURA 2000, CORINE Biotops, EMERALD).

7. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko

Wpływ projektowanego zagospodarowania obszaru objętego projektem rozpatrzony został poprzez zbadanie zagrożeń środowiska takich jak:

- zanieczyszczenie powietrza,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie gleb,
- emisję hałasu,
- promieniowanie elektromagnetyczne.

Prognozowane oddziaływanie i natężenie zagrożeń środowiska

Lp	Elementy środowiska	Rodzaj oddziaływania
1	2	3
1.	Różnorodność biologiczna	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne - tereny opracowania to tereny upraw rolnych. Powstanie farm fotowoltaicznych jest szansą na wprowadzenie większej liczby gatunków roślin (dzikich) i podążających za nimi zwierząt.

1	2	3
2.	Ludzie	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – ekologiczne źródło energii w postaci elektrowni fotowoltaicznych wiąże się z ograniczaniem efektu cieplarnianego. Ze względu na skalę mało znaczące.
3.	Zwierzęta	Pośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – nowe zagospodarowanie zlikwiduje istniejące obecnie siedliska, utrudni przemieszczanie się zwierząt, ograniczy tereny żerowania. Ze względu na wysoki stopień zantropizowania terenów opracowania – mało znaczące. Pośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – tereny farm fotowoltaicznych nie są czynnie użytkowane przez człowieka, w związku z czym są szansą na wprowadzenie gatunków roślin sprzyjających bioróżnorodności.
4.	Rośliny	Pośrednie, długoterminowe, stałe – na terenach opracowania nastąpi zmiana szaty roślinnej, ponieważ dotyczy to terenów zantropizowanych wpływ na środowisko nie będzie znaczący. Pośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – tereny farm fotowoltaicznych nie są czynnie użytkowane przez człowieka, w związku z czym są szansą na wprowadzenie gatunków roślin sprzyjających bioróżnorodności.
5.	Woda	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – wyłączenie terenów rolnych zmniejszy presję azotem na zlewnię JCWP wrażliwą na zanieczyszczenie jego związkami. Mało znaczące.
6.	Powietrze	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – powstanie nieemisyjnego źródła energii. Mało znaczące.
7.	Powierzchnia ziemi	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe – na terenach inwestycji dojdzie do zmian w powierzchni ziemi. Mało znaczące.
8.	Krajobraz	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, negatywne – zmiana studium będzie skutkowała wprowadzeniem do krajobrazu nowych elementów, w tym bardzo odmiennych od dotychczasowych – farmy fotowoltaiczne. Mało znaczące.
9.	Klimat	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – powstanie ekologicznego źródła energii.
10.	Zasoby naturalne	Brak na terenie objętym opracowaniem.
11.	Zabytki	Bezpośrednie, długoterminowe, stałe, pozytywne – na terenie znajdującego się na działce nr goed. 20 w miejscowości Konopczyn stanowiska archeologicznego zostaną przeprowadzone prace badawcze.
12.	Dobra materialne	Brak na terenie objętym opracowaniem.
13.	Natura 2000	Brak oddziaływania.

Celem zmiany miejscowego planu zagospodarowania gminy Mońki jest umożliwienie budowy farmy fotowoltaicznej (pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w postaci ogniw fotowoltaicznych, w tym o mocy przekraczającej 100 kW) na dotychczasowych terenach użytkowanych rolnie. Zmiana studium jest wprowadzana na części terenów wsi Dziękonie (dz. nr. geod. 166/1) oraz Konopczyn (dz. nr. geod. 10, 11, 20, 44, 46, 237).

Zabudowa systemami fotowoltaicznymi wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 0,5 ha na obszarach objętych formami przyrody i 1 ha, na innych zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na

środowisko. (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

Wykorzystanie energii słonecznej do produkcji energii elektrycznej jest korzystnym procesem. Tego rodzaju działalność ma wpływ na ograniczanie spalania paliw kopalnych, a przez to produkcję gazów cieplarnianych i pyłów. Funkcjonowanie farmy fotowoltaicznej nie wiąże się również z negatywnymi oddziaływaniami, np hałasem i drganiem, czy emisją nieprzyjemnych zapachów. Negatywnego oddziaływania w przypadku farm fotowoltaicznych można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków ptaków i owadów. W przypadku ptaków zajęcie terenów rolniczych będzie skutkowało bezpośrednią utratą siedlisk lęgowych przede wszystkim dla gatunków gniazdujących na ziemi. W przypadku terenów podmokłych oraz znajdujących się w pobliżu zbiorników wodnych, można się również spodziewać kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi przy próbie lądowania na nich. Problem dotyczy też owadów składających jaja w wodzie, które mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja.

Ograniczeniu negatywnego wpływu sprzyja stosowanie paneli fotowoltaicznych wyposażonych w warstwy antyrefleksyjne oraz posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają przyciąganie bezkręgowców wodnych. Budowę nowych energetycznych linii napowietrznych należy projektować tak by w jak największym stopniu eliminować możliwości kolizji ptaków.

Warto pamiętać, że ze względu na niestosowanie środków ochrony roślin są to tereny bardzo atrakcyjne dla pszczoł, w związku z czym w pobliżu farm wiatrowych często pojawiają się pasieki. Korzystnym byłoby więc celowe rozsiewanie na ich terenie roślin z kwiatami miododajnymi, tak by w jak największym stopniu wspierać populację pszczoł.

Farmy fotowoltaiczne wprowadzają duże zmiany w krajobrazie, jednak oceniając ich pozytywny wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i pyłów, można stwierdzić, że konieczne. Stosowanie odpowiednich nasadzeń oddzielających teren farmy od otoczenia pozwala ten wpływ w pewnym stopniu ograniczyć.

Zlewnia JCWP rzecznej RW200017261889 Nereśl od źródeł do Rumejki znajduje się w wykazie wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Wyłączenie terenów opracowania z użytkowania rolnego będzie wiązać się ze zmniejszeniem presji tego rodzaju zanieczyszczeniem.

Ze względu na aktualny brak audytu krajobrazowego (opracowywanego przez Zarząd Województwa) zmiana studium nie odnosi się do jego zapisów.

Obszary chronione

Najbliżej położonymi prawnie chronionym terenem jest znajdujące w kierunku zachodnim, w odległości około 7 km Biebrzański Park Narodowy, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Ostoja Biebrzańska” (PLB20006) oraz Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Dolina Biebrzy” (PLH200008). Na południowy wschód w odległości około 12 kilometrów znajduje się granica Parku Krajobrazowego Puszcza Knyszyńska, wraz z Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 „Puszcza Knyszyńska” (PLB200003) i Obszarem Specjalnej Ochrony Siedlisk „Puszcza Knyszyńska” (PLH200006).

Obszarami nieobjętymi ochroną prawdą, lecz istotnymi z punktu widzenia sieci ekologicznej NATURA 2000, są korytarze ekologiczne. W pobliżu miasta Mońki znajdują się dwa z nich: KPn-3B Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska - Zachodni oraz KPn 3A Dolina Biebrzy - Puszcza Knyszyńska Południowo-Zachodni. Najbliższy KPn-3B znajduje się w odległości ponad dwóch kilometrów od terenów objętych opracowaniem.

W związku ze znacznymi odległościami jak i rodzajem nowego zagospodarowania, zmiana planu nie wpłynie bezpośrednio na obszary chronione a oddziaływania pośrednie będą mało znaczące.

Na terenie gminy Mońki uznano za pomniki przyrody:

- aleję 38 drzew - lip drobnolistnych w dawnym parku podworskim w miejscowości kol. Hornostaje (nr ewidencyjny 419) - uznane za pomniki przyrody Zarządzeniem Nr 86/82 Wojewody Białostockiego z dnia 31 grudnia 1982r. (Dz. Urz. WB Nr 1, poz.2),
- dęb szypułkowy we wsi Kulesze na posesji Nr 52 (nr ewidencyjny 1152) - uznany za pomnik przyrody rozporządzeniem Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dnia 17 listopada 1994r. (Dz. Urz. WB Nr 18, poz. 93)

i żaden z powyższych nie występuje na terenie opracowania.

Na działce nr geodezyjny 20 w miejscowości Konopczyn występuje zabytek archeologiczny,

nie wpisany do rejestru zabytków, ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków: Konopczyn – stanowisko nr 3 w miejscowości, obszar AZP 32-83/nr stanowiska na obszarze 40; ślad osadnictwa, średniowiecze. W związku z tym, w trakcie prowadzenia prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji na w/w działce, na obszarze występowania przedmiotowego zabytku archeologicznego, należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie (zgodnie z przepisami odrębnymi ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.).

Ze względu na aktualny brak audytu krajobrazowego (opracowywanego przez Zarząd Województwa) zmiana studium nie odnosi się do jego zapisów.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki Ustala się następujące zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu i jego kształtowania:

- 1) dopuszczalne poziomy hałasu obowiązujące dla terenów chronionych akustycznie powinny odpowiadać szczegółowym przepisom odrębnym w tym zakresie;
- 2) dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu, alarmowe poziomy niektórych substancji w powietrzu oraz marginesy tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji, według przepisów odrębnych;
 - a) zakaz wprowadzania do wód lub ziemi ścieków nie spełniających warunków określonych w przepisach odrębnych,
 - b) obowiązek uwzględniania wymogów ochrony środowiska zgodnie z przepisami szczególnymi,
 - c) stosować system gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych gwarantujący ochronę środowiska;
- 3) ustawienie paneli fotowoltaicznych nie może powodować oślepiania mieszkańców pobliskiej zabudowy mieszkaniowej odbłaskiem od paneli,
- 4) odprowadzanie ścieków komunalnych ustala się dla wszystkich terenów o symbolu E odprowadzanie ewentualnie wytworzonych ścieków komunalnych do indywidualnych urządzeń gromadzenia i oczyszczania ścieków z lokalizacją na własnym terenie i wykonanych z zachowaniem wymogów ochrony środowiska i aktualnych w tym zakresie przepisów szczególnych.

Na działce nr geodezyjny 20 w miejscowości Konopczyn występuje zabytek archeologiczny, nie wpisany do rejestru zabytków, ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków: Konopczyn – stanowisko nr 3 w miejscowości, obszar AZP 32-83/nr stanowiska na obszarze 40; ślad osadnictwa, średniowiecze. W związku z tym, w trakcie prowadzenia prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji na w/w działce, na obszarze występowania przedmiotowego zabytku archeologicznego, należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru, na które należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie (zgodnie z przepisami odrębnymi ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.).

Jeżeli w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkryty zostanie przedmiot (obiekt), co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem należy: wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot, zabezpieczyć ten przedmiot i miejsce jego odkrycia przy pomocy dostępnych środków i niezwłocznie zawiadomić o tym Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Burmistrza.

Podczas realizacji inwestycji należy korzystać z najlepszych dostępnych rozwiązań i najbezpieczniejszych dla środowiska naturalnego.

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W związku z antropizacją terenu opracowania i brakiem istotnego wpływu na tereny chronione, na etapie sporządzania projektu planu przyjęto rozwiązanie zaproponowane przez zainteresowane strony i uwzględnione w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki.

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Mońki nie napotkano na istotne trudności.

10. Materiały źródłowe

- Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r. (2016 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla powiatu monieckiego.
- Program Ochrony Środowiska dla gminy Mońki
- Strategia Rozwoju Gminy Mońki, 2000 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 (Uchwała Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XXXII/280/16 z dn. 19 grudnia 2016 r.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – „Prawo ochrony środowiska” (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 799, 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722.);
- ustawa „o ochronie przyrody” (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880 z dn. 16 kwietnia 2004 r., t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2012 poz. 358),
- ustawa „o ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz.U. 1995 Nr 16 poz. 78 z dn. 3 lutego 1995, t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1161 z późn. zm.),
- pozostałe dokumenty, materiały planistyczne, w tym programy zawierające zadania służące do realizacji ponadlokalnych celów publicznych, materiały przyrodnicze, inwentaryzacyjne i studialne dotyczące środowiska,
- ze stron internetowych: www.mos.gov.pl, www.wrotapodlasia.pl, <http://geoportal.kzgw.gov.pl>, www.wios.bialystok.pl; www.bialystok.lasy.gov.pl, www.geoportal.gov.pl;
- własne wizje terenowe,

Opracował
Piotr Tomasz Piotrowski
03.08.2021 r.

Załącznik

Oświadczenie

autora prognozy o spełnianiu wymagań, o których mowa w art. 74a ust 2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784, 922, 1211.).

Ja, niżej podpisany Piotr Tomasz Piotrowski, jako autor „Prognozy oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mońki”, oświadczam, iż spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784, 922, 1211.).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Piotr Tomasz Piotrowski